

Sygn. akt V Ca 2494/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Marcin Semeniuk

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2024 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. z siedzibą we W.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie z dnia 19 maja 2023 r., sygn. akt II C 256/22 upr

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda (...) Spółki z o.o. z siedzibą we W. na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 2.717 zł (dwa tysiące siedemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku w zakresie tego rozstrzygnięcia do dnia zapłaty.

Sygn. akt V Ca 2494/23

UZASADNIENIE

Z uwagi na to, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym, stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy ograniczył uzasadnienie wyroku do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda (...) Spółki z o.o. nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy oraz akceptuje wnioski wywiedzione z tych ustaleń, wskazując, iż podjęte rozstrzygnięcie znajduje oparcie w obowiązujących przepisach oraz w wywiedzionych na ich podstawie niewadliwych rozważaniach prawnych, które Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe i na jego podstawie poczynił adekwatne do treści materiału dowodowego ustalenia faktyczne. Ustalenia te Sąd odwoławczy przyjmuje za własną podstawę rozstrzygnięcia. Dlatego w dalszej części uzasadnienia zostanie dokonana jedynie ocena poszczególnych zarzutów apelacyjnych.

W ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw do uznania za uzasadnione zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., albowiem – wbrew odmiennemu stanowisku wyrażonemu w apelacji – naruszenia wskazanego przepisu opisane przez powoda nie miały wpływu na treść rozstrzygnięcia. Podkreślenia bowiem wymaga, że Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił zarówno skuteczność zawartej przez cedenta i cesjonariusza umowy przelewu wierzytelności za pośrednictwem portalu A., jak również ważność i skuteczność pełnomocnictwa podpisanego przez C. L. do złożenia przez powoda oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego. Trafnie jednak wskazał Sąd I instancji, że w niniejszej sprawie nie zachodziły przesłanki uprawniające konsumenta do złożenia skutecznego oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego na podstawie art. 45 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1028 ze zm.; dalej jako „u.k.k.” lub „ustawa”).

Skoro więc przesłanką oddalenia powództwa w niniejszej sprawie było uznanie przez Sąd I instancji, że dochodzone pozwem roszczenie nie zasługuje na uwzględnienie co do samej zasady, to ewentualna wadliwość stanowiska tego Sądu co do wykazania prawidłowości wyliczenia wysokości roszczenia przez powoda dla rozstrzygnięcia sprawy i tak była bez znaczenia. Przesądza to nieskuteczności zarzutów sformułowanych w pkt. II.1 ppkt a.-e. petitum apelacji.

Zarzuty podniesione w pkt. II.1 ppkt f. petitum apelacji należy natomiast ocenić jako skierowane w rzeczywistości nie przeciwko poczynionym przez Sąd Rejonowy ustaleniom faktycznym, ale ich ocenie przez pryzmat właściwych norm prawa materialnego, tj. art. 30 ust. 1 pkt 6, 7, 10, 11 i 15 u.k.k. Kopia Umowy konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...), zawartej przez konsumenta z pozwanym (wówczas (...)) Bank S.A.) w dniu 21 stycznia 2020 r. (dalej jako „Umowa kredytu”) znajduje się w aktach sprawy, a jej treść nie była przedmiotem sporu między stronami. Sąd Rejonowy przytoczył zresztą jej najistotniejsze postanowienia in extenso w uzasadnieniu swego wyroku (s. 2-4 uzasadnienia / k. 216 – 218/). Ocena, czy postanowienia tej umowy odpowiadają wymogom informacyjnym wynikającym z treści ustawy, jest kwestią prawidłowości zastosowania wynikających z tej ustawy norm prawnych do ustalonego stanu faktycznego, a nie prawidłowości oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Przechodząc do oceny podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności stwierdza, że rozstrzygnięcie niniejszej sprawy sprowadzało się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy w umowie kredytu konsolidacyjnego zawartej przez C. L. z pozwanym Bankiem doszło do wskazanych przez powoda naruszeń, które uzasadniałyby skuteczne złożenie w imieniu konsumenta oświadczenia w trybie art. 45 ust 1 u.k.k.

Art. 45 u.k.k. stanowi, że w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie (ust. 1). Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy (ust. 5). Powołany przepis normuje tzw. sankcję kredytu darmowego, która polega na pozbawieniu kredytodawcy przychodów z tytułu kredytu konsumenckiego (T. Czech [w:] Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. II, Warszawa 2018 r., s. 495).

W art. 45 ust. 1 u.k.k. wskazano wyraźnie, że o uruchomieniu sankcji kredytu darmowego przesądza naruszenie przez kredytodawcę obowiązków nałożonych w art. 29-33, 33a oraz 36a-36c ustawy (z włączeniami wskazanymi w treści przepisu). Regulacje te tworzą trzy grupy:

- 1) wymagania odnoszące się od formy oświadczeń woli tworzących umowę kredytu (art. 29 ust. 1) – w tym zakresie art. 45 ust. 1 u.k.k. nadaje temu wymogowi charakter formy ad eventum;
- 2) wybrane ogólne obowiązki informacyjne odnoszące się do wszystkich umów kredytu (art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17);
- 3) szczegółowe obowiązki informacyjne dotyczące specyficznych typów umowy kredytu (art. 31-33, 33a i 36a-36c).

W wypadku obowiązków informacyjnych sankcję kredytu darmowego będą mogły pociągnąć za sobą wszystkie postaci braku wywiązania się z tego wymagania: zarówno brak jego spełnienia, jak i spełnienie niewłaściwe. Do ostatniej grupy sytuacji należą natomiast, bez wątpienia, zarówno wypadki, w których wada informacji dotyczyła

jej warstwy merytorycznej (brak przekazania wszystkich wymaganych informacji), jak i formalnej (przedstawienie informacji z naruszeniem ustawowego wymogu posłużenia się formularzem informacyjnym, sformułowanie jej w sposób niezrozumiały dla typowego adresata itd.). Z tych powodów art. 45 ust. 1 u.k.k. wyznacza równocześnie zarówno sankcję naruszenia obowiązków informacyjnych, jak i braku zachowania wymogu formalnego zastrzeżonego dla tego typu oświadczeń wiedzy.

Sąd Okręgowy nie widzi potrzeby powielania prawidłowych i wyczerpujących rozważań Sądu Rejonowego w zakresie oceny zapisów umowy kredytowej w świetle ewentualnych naruszeń wynikających z art. 45 u.k.k. - wobec uznania za zasadne jego stanowiska, iż pozwany nie naruszył obowiązków informacyjnych określonych w tym przepisie.

Odnosząc się do zarzutów apelacji dotyczących naruszenia art. 30 ust 1 pkt 6, 7, 10, 11, 15 i 16 u.k.k. w zw. z art. 5 ust 6, 7 i 10 u.k.k. w zw. z art. 45 ust 1 u.k.k. należy wskazać, że chybione są twierdzenia powoda, iż pozwany naruszył obowiązek informacyjny poprzez zaliczenie do całkowitego kosztu kredytu odsetek pobieranych od części kredytowanych kosztów tj. prowizji, co zdaniem apelującego skutkowało wadliwym, niezgodnym z ustawą, wskazaniem całkowitej kwoty do zapłaty w umowie kredytu. Co do zarzutu naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 7 u.k.k., należy w pierwszej kolejności przytoczyć fragment uzasadnienia wyroku Sąd Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 stycznia 2016 r., XVII AmA 165/13 (LEX nr 1997815), w którym wskazano, że „kredytowanie kosztów kredytu nie jest praktyką odosobnioną w obrocie gospodarczym i nie ma też podstaw normatywnych, by ją kwestionować (...)”. W umowie kredytu w § 2 zawarta została informacja dotycząca rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) oraz całkowitej kwoty do zapłaty. Informacje te zostały przedstawione w sposób prawidłowy i zrozumiały. W tym zakresie pozwany nie naruszył zatem obowiązku informacyjnego. Z regulacji zawartych w ustawie nie wynika obowiązek podawania w umowie precyzyjnie założeń opisanych w ust. 3 pkt 4 i 5 załącznika nr 4 do u.k.k. Umowa kredytu zawiera również wskazanie całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta (§ 2 pkt 2).

Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że przy obliczaniu RRSO pozwany miał prawo uwzględnić koszty odsetek od kredytowanych kosztów, skoro „kwota kredytu” zgodnie z umową obejmowała całkowitą kwotę pożyczki oraz koszty pozaodsetkowe. W myśl art. 5 pkt 10 u.k.k. stopa oprocentowania kredytu to stopa oprocentowania wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowywanie stosowane do wypłaconej kwoty na podstawie umowy o kredyt w stosunku rocznym. Co istotne, wspomniana kwota obejmuje część kapitału przeznaczoną na sfinansowanie kosztów związanych z kredytem. Należało tym samym uznać, iż pozwany Bank prawidłowo obliczył RRSO na poziomie 14,9% i nie doszło w tym zakresie do naruszenia obowiązku informacyjnego.

Za bezzasadne uznał również Sąd odwoławczy zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k. Zgodnie z ugruntowanym poglądem doktryny, przewidziany w powołanej regulacji obowiązek informacyjny dotyczy wyłącznie 14-dniowego terminu na odstąpienie od umowy przewidzianego w art. 53 ust. 1 u.k.k. Skoro więc z dokonanych ustaleń faktycznych wynika, że Umowa kredytu szczegółowo opisywała sposób i skutki odstąpienia konsumenta od niej oraz obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu i odsetek, to nie zaktualizowała się opisana w art. 45 ust. 1 w zw. z art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k. przesłanka do zastosowania sankcji kredytu darmowego.

Odnosząc się do formułowanych przez powoda zarzutów naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. i art. 30 ust. 1 pkt 16 u.k.k. należy wskazać, iż Umowa kredytu w sposób wyczerpujący reguluje kwestię ewentualnej zmiany kosztów kredytu. Wcześniejsza spłata kredytu nie powoduje, że wysokość tych kosztów ulega zmianie, lecz jedynie, że część z nich przestaje być należna. Wskazana regulacja dotyczy określenia zasad zmieniania nominalnej wysokości umówionych kosztów, a nie informowania o zasadach proporcjonalnego zwrotu tychże kosztów przy ich niezmienionej wysokości. Ponadto przepisy ustawy nie nakładają na kredytodawcę obowiązku poinformowania konsumenta o uprawnieniu wynikającym z art. 49 u.k.k., a w szczególności o wysokości ewentualnych kwot należnych do zwrotu w związku z wcześniejszą spłatą kredytu. Kredytodawca jest zobowiązany wyłącznie do zagwarantowania w umowie prawa kredytobiorcy do wcześniejszej spłaty kredytu (art. 30 ust. 16 u.k.k.), które to prawo w zawartej przez pozwanego umowie zostało kredytobiorcy przyznane.

Chybione okazały się również zarzuty dotyczące naruszenia art. 30 ust 1 pkt 6 i 11 u.k.k, bowiem zgodnie z literalnym brzmieniem tych przepisów ustawa nie nakłada na bank obowiązku wskazania sposobu, w jaki klient będzie powiadamiany o zmianach oprocentowania. Warunki zmiany oprocentowania zostały określone w § 5 Umowy, co uzależnione było od zmiany stopy procentowej WIBOR3M rynku międzybankowym. Zatem zmiana oprocentowania została powiązana automatycznie ze zmianą stawki referencyjnej, której wysokość jest powszechnie dostępna wobec ogłaszania jej publicznie. Określone w § 7 Umowy zasady zmiany przeterminowanego oprocentowania również są wystarczające w rozumieniu powołanej regulacji ustawy, bowiem wskazują, że jest to równowartość odsetek maksymalnych za opóźnienie wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów. Jak zasadnie wskazał Sąd Rejonowy, dodatkowe informowanie o możliwości ich ustalenia na stronie internetowej Banku wyklucza możliwość wprowadzenia konsumenta w błąd.

W podsumowaniu powyższych rozważań Sąd Okręgowy stwierdza, że podziela ocenę Sądu I instancji, iż pozwany, jako kredytodawca, nie dopuścił się naruszenia obowiązków określonych w art. 30 u.k.k., które stanowiłyby podstawę do skorzystania przez kredytobiorcę z sankcji kredytu darmowego, o której mowa w art. 45 u.k.k.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 sentencji, oddalając apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono w pkt. 2 sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. (a o należnych od nich odsetkach – na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.) w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Zasądzoną z tytułu obowiązku ich zwrotu od powoda (...) Spółki z o.o. na rzecz pozwanego (...) S.A. kwotę 2.717 zł stanowi wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym, którego wysokość Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 2 pkt. 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2023 r. poz. 1935) na kwotę 2.700 zł jako 75% stawki minimalnej, mając na uwadze, że w imieniu pozwanego w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny, powiększone o kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.